

FINS AVIAT, PIONER

Ion de la Riva, el nostre primer, i fins ara únic, director general ha estat nomenat ambaixador d'Espanya a Nova Delhi i deixa aquesta institució per a la qual ha esmerçat tants esforços i que tant li ha d'agradir pel seu impuls i la seva dedicació. Aquest Butlletí Casa Àsia ha pensat que el millor homenatge que se li pot retre en el seu comiat es incloue una entrevista (que apareix completa al nostre web) on s'aprofita per reflexionar sobre què va ser Casa Àsia, què és ara i allò que ha suposat en l'acostament de Barcelona, Catalunya i Espanya a una regió on, ara per ara, es percep el futur de la humanitat. Ara si, però cal recordar que quan Casa Àsia es posà en marxa l'any 2002, el seu futur era incert. Ion de la Riva ha estat un dels culpables d'aquest èxit. Al llarg de la seva etapa al capdavant de Casa Àsia, la institució s'ha consolidat com a referent d'Àsia a Espanya. De la Riva ha impulsat la creació de les tribunes amb països asiàtics (l'Índia, Corea i les Filipines), el Festival Àsia, (trobada multidisciplinari sobre la cultura asiàtica), el Fòrum Àsia, (trobada econòmica anual), el Diàleg Orient-Occident, que va néixer en el marc del Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona 2004, i ha desenvolupat una programació ordinaria de seminaris i conferències, exposicions d'art, cursos d'idiomes i tallers asiàtics, programes de beques, etc. De la Riva culmina la seva etapa a Casa Àsia amb l'obertura del Centre Casa Àsia-Madrid al Palau Miraflores en un acte que va tenir lloc el passat 20 de juny. Des d'aleshores, el diplomàtic Jesús Sanz, expert en Xina i l'Àsia Oriental, és el nou director general de Casa Àsia. Amb anterioritat, ha estat director d'Àsia al Gabinet del ministre d'Afers Exteriors i conseller a les ambaixades de Pequin, París i Tanzània. També ha exercit com a conseller tècnic de la Secretaria d'Estat per a Iberoamèrica i a l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional.

UNA NOVA TRIBUNA COREA PER DEFINIR EL SALT QUALITATIU DE LES RELACIONS

Després de la recent visita del president Roh a Espanya i la multitud d'actes culturals, els dies 5 i 6 de juliol se celebrarà a Madrid una nova Tribuna conjunta per estudiar els casos concrets de cooperació. Per a la taula de Relacions Bilaterals, es debatrà el paper dels intercanvis amb Amèrica i els casos concrets de presència i experiència espanyoles que puguin ser d'interès per a empreses coreanes. Per a la taula de Cooperació Industrial, l'estudi dels sectors concrets de major possibilitat, amb un èmfasi especial en la innovació tecnològica i en la possibilitat de promoure el turisme. Per a la taula de Ciència i Educació, les oportunitats per generar programes d'intercanvi d'acadèmics i d'estudiants, així com programes de beques, etc. I per a la d'Intercanvis Culturals, estudiar noves propostes per al futur a partir de l'explosió d'activitats en aquest àmbit durant el darrer any. Els resultats obtinguts permeten presagiar debats fructíferos.

HASTA PRONTO, PIONERO

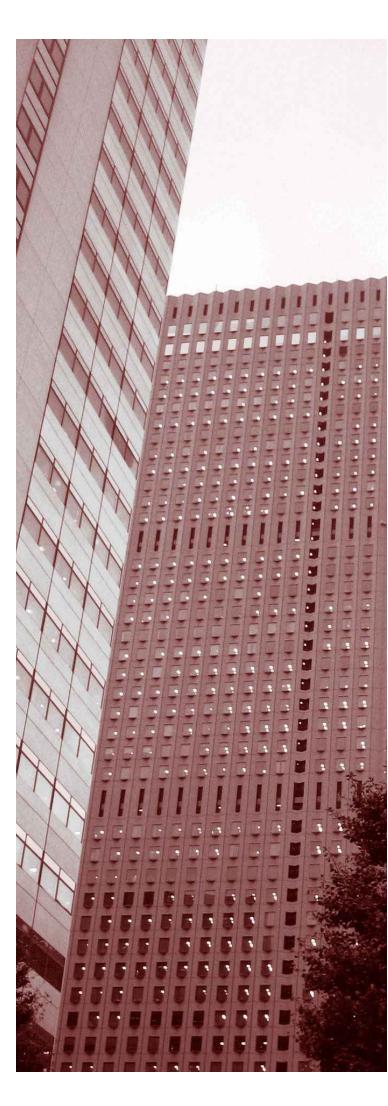
Ion de la Riva, nuestro primer y hasta ahora único director general ha sido designado Embajador de España en Nueva Delhi y deja esta institución para la que ha realizado tantos esfuerzos y que tanto le tiene que agradecer por su impulso y dedicación. Este Boletín Casa Asia ha pensado que el mejor homenaje que se le puede hacer en su despedida es incluir una entrevista (que aparece completa en nuestra página web) donde se aprovecha para recapacitar sobre lo que fue Casa Asia, lo que es ahora y lo que ha supuesto en el acercamiento de Barcelona, Cataluña y España a una región en la que en estos momentos se percibe el futuro de la humanidad. Ahora sí, pero es preciso recordar que cuando Casa Asia se puso en marcha en el año 2002 su futuro era incierto. Ion de la Riva ha sido uno de los culpables de este éxito. A lo largo de su etapa al frente de Casa Asia, la institución se ha consolidado como el referente de Asia en España. De la Riva ha impulsado la creación de las tribunas con países asiáticos (India, Corea y Filipinas), el Festival Asia, (festival multidisciplinario sobre la cultura asiática), el Fórum Asia, (encuentro económico anual), el Diálogo Oriente-Occidente, que nació en el marco del Fórum Universal de las Culturas de Barcelona 2004, y ha desarrollado una programación ordinaria de seminarios y conferencias, exposiciones de arte, cursos de idiomas y talleres asiáticos, programes de becas, etc. De la Riva culmina su etapa en Casa Asia con la apertura del Centro Casa Asia-Madrid en el Palacio Miraflores en un acto que tuvo lugar el pasado 20 de junio. Desde entonces, el diplomático Jesús Sanz, experto en China y Asia Oriental, es el nuevo director general de Casa Asia. Con anterioridad, ha sido director de Asia en el Gabinete del Ministro de Asuntos Exteriores y consejero en las embajadas de Beijing, París y Tanzania. También ha ejercido como consejero técnico de la Secretaría de Estado para Iberoamérica y en la Agencia Española de Cooperación Internacional.

UNA NUEVA TRIBUNA COREA PARA DEFINIR EL SALTO CUALITATIVO DE LAS RELACIONES

Tras la reciente visita del presidente Roh a España y la multitud de actos culturales, los días 5 y 6 de julio se celebrará en Madrid una nueva Tribuna conjunta para estudiar los casos concretos de cooperación. Para la mesa de Relaciones Bilaterales, se debatirá el papel de los intercambios con América y los casos concretos de presencia y experiencia españolas que puedan resultar de interés para empresas coreanas. Para la mesa de Cooperación Industrial, el estudio de los sectores concretos de mayor posibilidad, con particular énfasis en la innovación tecnológica y en la posibilidad de promover el turismo. Para la mesa de Ciencia y Educación, las oportunidades para generar programas de intercambio de académicos y estudiantes, así como programes de becas, etc. Y para la de Intercambios Culturales, estudiar nuevas propuestas para el futuro a raíz de la explosión de actividades en este ámbito durante el último año. Los resultados obtenidos permiten augurar debates fructíferos.

Boletín de verano
Del 1 al 31 de julio de 2007

EL FINAL DEL LLARG ESTANCAMENT JAPONÈS

El director del Departament de Comunicació Internacional de la Universitat d'Estudis Internacionals de Kanda (神田外語大学), Kazuei Tokado, va oferir una conferència sobre l'economia japonesa i les seves relacions amb l'exterior, especialment amb l'Àsia Oriental i amb Europa. Tokado va indicar que les seves perspectives actuals són esperançadores, en bona part gràcies a l'auge del comerç intra-asiàtic, que ja sobrepassa el 50% del total del comerç mundial, i a una xarxa d'accords de llure comerç o tractats d'associació econòmica que permeten consolidar el creixement econòmic futur dins l'Àsia Oriental. Un exemple d'això ha estat el recent acord que permet l'arribada d'infermeres filipines al Japó, mitjançant la relaxació de les lleis migratorias abans molt restrictives, per cobrir una demanda important per a una societat nipona amb una població en declivi. Sobre les relacions amb Europa, Tokado va mencionar-ne l'estabilitat i l'absència de contenciosos. Respecte al futur de les relacions econòmiques entre Àsia i Europa, es mostrava especialment optimista per dues raons. En primer lloc, perquè el mercat xinès desenvoluparà una demanda típica d'una economia de desenvolupament mitjà, "la Xina, en lloc de ser un fort competitor, es convertirà en un client privilegiat per al consum dels productes europeus i japonesos"; en segon lloc, perquè l'exemple de la construcció europea implicarà també un aprofundiment més gran de les democràcies a tot Àsia.

Si tenim en compte que Espanya podria viure en un futur una crisi comparable a la viscuda pels japonesos des del 1989 fins al 2006, el públic també va pregunyar per l'escat de l'anomenada "Economia de la Bombolla", caracteritzada per la sobrevaloració del mercat immobiliari (els preus de l'habitatge van caure un 70% de mitja, i nòmés han tornat a pujar a partir del 2006) i del borsari (l'índex Nikkei, que havia crescut fins a 40.000 iens de preu mig per valor, va baixar fins als 7.000 en els pitjors moments). Tokado va recordar què quan l'economia va mostrar els primers signes de feblesa, les polítiques econòmiques van agreujar els mals en lloc d'ajudar a superar-los. Juntament als problemes estructurals de les empreses, la morositat va suposar una amenaça seria contra l'estabilitat de tot el sistema financer i el Japó va entrar en una profunda crisi deflacionista que ningú no havia pronosticat. Només després d'una política monetària insolita en la història econòmica mundial, com es la d'un tipus d'interès zero, juntament amb una sèrie de reformes liberalitzadores, es van poder comprovar els efectes positius a partir del 2005, quan el Japó es considera que ha entrat, finalment, en fase de reactivació. Gràcies, segons l'opinió del professor Tokado, a les innovacions mostrades a través del seu teixit industrial.

ANTONIO ALFONSO I JESÚS GONZÁLEZ VALLÉS, O.P. ES TROBEN ALTRE COP

Tots dos van arribar al Japó decidits a conquerir l'ànima japonesa de la postguerra per a la religió catòlica i van acabar enamorats de la seva cultura. Els dos han dedicat gran part de la seva vida a ensenyantar a les universitats (Alfonso, a la de Sophia (上智大学) de Tòquio i a la Universitat Nacional Australiana (ANU); González Vallés, a les universitats Seisen (聖泉.) de Tòquio, Nanzen (南山) a Nagoya i recentment a la Universitat Autònoma de Madrid) i ens han llegat llibres que perduren per molts anys, com el monumental Japanese Language Patterns (1a ed., 1966) o la Historia de la Filosofía Japonesa (Taurus, 2000). També han vist reconeguda la seva tasca. Alfonso feu considerar la persona més adient per portar a terme el desenvolupament d'un currículum i la preparació de materials per introduir el japonès a l'ensenyament secundari australià i se li va encarregar aquesta tasca tan pionera entre els anys 1974 i 1978; a més, els nombrosos comentaris als fòrums de debat a partir de la seva mort han destacat el seu caràcter exuberant i vital. González Vallés ha rebut també elogis importants en els cicles dels especialistes al Japó, però també de manera oficial el 1995, en rebre del govern nipò la Insignia del Sagrat Tresor. Malgrat tot, també podem imaginar que ara, allà en seguit, podrán compartir frustracions per l'escàs reconeixement que van rebre a Espanya. González Vallés només va poder donar classes en el seu idioma nadiu uns mesos i Alfonso ni tan sols va poder veure que el seu llibre admirat universalment tingüés una edició en castellà, tot i haver-se esforçat per mantenir la seva nacionalitat espanyola (i la seva identitat gallega) a Austràlia després de tots els anys de residència a Canberra. Mai no va arribar a ser profeta a la seva terra.

ANTONIO ALFONSO Y JESÚS GONZÁLEZ VALLÉS, O.P. SE ENCUENTRAN DE NUEVO

Los dos llegaron a Japón decididos a conquistar el alma japonesa de la posguerra para la religión católica y acabaron enamorados de su cultura. Los dos han dedicado una buena parte de su vida a enseñar en las universidades (Alfonso, en la de Sophia (上智大学) de Tokio y en la Universidad Nacional Australiana (ANU); González Vallés, en las Universidades Seisen (聖泉.) de Tokio, Nanzen (南山) en Nagoya y recientemente en la Universidad Autónoma de Madrid) y nos han legado libros que perduran por muchos años, como el monumental Japanese Language Patterns (1ª ed., 1966) o la Historia de la Filosofía Japonesa (Taurus, 2000). Los dos también han visto reconocida su labor. Alfonso fue considerado como la persona más apropiada para llevar a cabo el desarrollo de un currículum y la preparación de materiales para introducir el japonés en la enseñanza secundaria australiana y como tal se le encargó esta tarea tan pionera entre los años 1974 y 1978; además, los numerosos comentarios en los foros de debate a raíz de su fallecimiento han destacado su carácter exuberante y vital. González Vallés ha recibido también elogios importantes en los círculos de los especialistas en Japón, pero en su momento también de manera oficial en 1995, al recibir del gobierno nipón la Insignia del Sagrado Tesoro. Pero también es de imaginar que ahora, cuando se encuentren allá donde estén, podrán compartir frustraciones por el escaso reconocimiento que recibieron en España. González Vallés sólo pudo impartir clases en su idioma nativo unos meses y Alfonso ni siquiera pudo ver que su libro admirado universalmente tuviera edición en castellano, aún cuando se esforzó en mantener su nacionalidad española (y su identidad gallega) en Australia a pesar de los múltiples años de residencia en Canberra. Nunca llegó a ser profeta en su tierra.

LA TRIANGULACIÓ I L'EMPRESA, UN ESFORÇ DE TEORITZACIÓ

El célebre expert Jacinto Soler Matutes ha acabat (amb Graziella Cristiano) un nou estudi destinat a facilitar la consolidació de l'auge actual de la relació d'Espanya amb Àsia: *Triangulació Àsia-Espanya-Amèrica Latina. Una visió desde la empresa* (Documents Cidob Àsia núm. 14, 2007). La idea d'unir sinergies amb l'Amèrica Llatina i Europa ha estat una de les més celebrades i mencionades d'ençà que van començar amb el nou segle els plans sobre Àsia, però faltava una feina qui elaborés un estat de la qüestió: què significa la triangulació d'una perspectiva teòrica, quines experiències han existit i quines són les primeres conclusions. Després de nombroses entrevistes i un llarg temps dedicat això, Soler Matutes ha satisfet la demanda i ha començat per l'àmbit teòric, amb una primera aproximació a una possible "teoria general de la triangulació" i la diferenciació entre triangulació amb Espanya i amb les empreses espanyoles. D'altra banda, entre les conclusions de la seva feina, apunta els aspectes en els que la triangulació té més possibilitats: en sectors amb elevats obstacles d'entrada i als països de l'Amèrica Llatina on empreses espanyoles hagin aconseguit importants quotes de mercat. A més, les triangulacions de caràcter logístic i fiscal a través d'Espanya són les de millors perspectives d'exit i els sectors més propis, els de serveis financers i la banca.

NARRATIVA DEL BON CONEIXEDOR DE XANGAI

La ciutat xinesa que ja és un dels referents de modernitat té un nou llibre en castellà, *Arde Shanghai* (Granada, Alhulia, 2007). És un diari intimista de textos breus, mai superiors a les dues pàgines, que tracten del passat i del present, dels sentiments i del raciocíni, on apareixen des d'anecdotes històriques de literats fins a les evocacions de l'autor a la ciutat (i als seus viatges). Personal, suggeridor i ideal per treure del prestatge en moments d'esbarjo, la gran diferència d'aquest llibre és el seu autor, Javier Martín Ríos, membre de la fructífera escola d'especialistes en la Xina de la Universitat de Granada. El 2003, Martín Ríos ja va aportar un llibre sobre un dels corrents culturals més rellevants de la Xina a començaments del segle xx, *El impacto de Occidente en el pensamiento chino moderno. "El movimiento de la Nueva Cultura"* (Barcelona, Azul). Davant la concentració d'estudis a les obres xineses clàssiques, Martín Ríos s'ha centrat en els moments més difícils de l'imperi Qing, quan ja era impossible recuperar l'esplendor d'abans; però amb aquesta perspectiva, amb l'estudi dels moments en què els xinesos es replantejaven la seva pròpia identitat, la vitalitat de la seva civilització adquireix matisos especialment interessants. També es pot comprovar al llibre traduïts per Juan José Ciruela, *Los viajes del buen doctor Can*, de Liu E (Catedra, 2004), una mena de *Cartas Marruecas* de Cadalso on, a través dels viatges d'un personatge, es relaten els mals del país de forma indirecta.

LA TRIANGULACIÓN Y LA EMPRESA, UN ESFUERZO DE TEORIZACIÓN

El renombrado experto Jacinto Soler Matutes ha concluido (con Graziella Cristiano) un nuevo estudio destinado a facilitar la consolidación del auge actual de la relación de España con Asia: *Triangulación Asia-España-América Latina. Una visión desde la empresa* (Documentos Cidob Ásia nº 14, 2007). La idea de juntar sinergias con América Latina y Europa ha sido una de las más celebradas y mencionadas desde que comenzaron con el nuevo siglo los planes sobre Asia, pero faltaba un trabajo que realizara un estudio de la cuestión: qué significa la triangulación desde una perspectiva teórica, qué experiencias han existido y cuáles son las primeras conclusiones. Tras numerosas entrevistas y un largo tiempo dedicado a ello, Soler Matutes ha satisfecho la demanda empezando por el plano teórico, realizando una primera aproximación a una posible "teoría general de la triangulación" y diferenciando entre triangulación con España y con las empresas españolas. Entre las conclusiones de su trabajo, por otra parte, apunta los aspectos por los que la triangulación tienen mayores posibilidades: en sectores con elevadas barreras de entrada y en los países de América Latina donde empresas españolas hayan logrado importantes cuotas de mercado. Además, las triangulaciones de carácter logístico y fiscal a través de España son las de mejores perspectivas de éxito y los sectores más propicios, los de servicios financieros y la banca.

NARRATIVA DEL BUEN CONOCEDEDOR DE SHANGAI

La ciudad china que ya es uno de los referentes de modernidad tiene un nuevo libro en castellano, *Arde Shanghai* (Granada, Alhulia, 2007). Es un diario intimista de textos breves, nunca superiores a las dos páginas, que tratan del pasado y del presente, de los sentimientos y del raciocíni, en donde salen a relucir desde anécdotas históricas de literatos hasta las evocaciones del autor en la ciudad (y en sus viajes). Personal, sugerente e ideal para sacarlo del estante en momentos de asueto, la gran diferencia de este libro es su autor, Javier Martín Ríos, miembro de la fructífera escuela de especialistas en China de la Universidad de Granada. En 2003, Martín Ríos ya aportó un libro sobre una de las corrientes culturales más relevantes de China a comienzos del siglo XX, *El impacto de Occidente en el pensamiento chino moderno. "El movimiento de la Nueva Cultura"* (Barcelona, Azul). Frente a la concentración de estudios en las soberbias chinas clásicas, Martín Ríos se ha centrado en los momentos más difíciles del imperio Qing, cuando ya era imposible recuperar el esplendor de antaño; pero con esta perspectiva estudiando los momentos en los que los chinos se replanteaban su propia identidad, la vitalidad de su civilización adquiere matices especialmente interesantes. También se puede comprobar en el libro traducido por Juan José Ciruela, *Los viajes del buen doctor Can*, de Liu E (Catedra, 2004), una suerte de las *Cartas Marruecas* de Cadalso donde, a través de los viajes de un personaje, se relatan los males del país de forma indirecta.